

Obrazloženje žirija Nagrade Ranko Radović za 2021. godinu
U kategoriji Kritičko-teorijski tekstovi o arhitekturi

Žiri Nagrade Ranko Radović u kategoriji *Kritičko-teorijski tekstovi o arhitekturi* je u 2021. godini radio u sledećem sastavu: **mr Ognjenka Finci**, profesorica emerita Arhitektonskog fakulteta i Akademije likovnih umetnosti Univerziteta u Sarajevu, predsednica žirija; **dr Miljana Zeković**, profesorica Fakulteta tehničkih nauka Univerziteta u Novom Sadu i **dr Zoran Đukanović**, profesor Arhitektonskog fakulteta Univerziteta u Beogradu. Žiri je zasedao tokom novembra meseca tekuće godine i konačnu odluku je doneo 19.11.2021. godine.

Na konkurs u kategoriji *Kritičko-teorijski tekstovi o arhitekturi* prispelo je osam radova, koji su svi zadovoljili osnovne parametre za evaluaciju, propisane Pravilnikom Nagrade Ranko Radović. Žiri je evaluirao sledeće publikacije:

- **„Na međi umetnosti i inženjerstva – Studije o posleratnoj arhitekturi u Beogradu i Srbiji“**, izdavača *Univerzitet u Beogradu – Arhitektonski fakultet*, Beograd, 2021 – zbornik radova studenata doktorskih studija proisteklih iz predmeta „Posebni problemi istraživanja arhitekture i urbanizma“, urednika profesora dr Luke Skansija i grupe autora: Bojane Jerković-Babović, Nede Sokolović, Milice Petrović, Darka Pavićevića, Ane Graovac, Predraga Jovanovića, Hristine Stojanović, Ivane Lovrinčević, Borjana Brankova, dr Ane Zorić, dr Aleksandre Đorđević, Aleksandre Subotić i Jelene Basta;
- **„Gabrijel Mije i istraživanja stare srpske arhitekture“**, izdavača *Srpska akademija nauka i umetnosti, odeljenje istorijskih nauka*, Beograd, 2021 – uređena dvojezična publikacija u vidu zbornika, urednika Dubravke Preradović i Miodraga Markovića;
- **„Urban rooms of Sarajevo: Transforming urban public spaces using interior design tools“** („Urbane sobe Sarajeva: Transformacija javnih prostora alatima dizajna enterijera“), izdavača *Arhitektonski fakultet Univerziteta u Sarajevu*, Sarajevo, 2021 – monografska studija autorki dr Nermine Zagore i dr Dine Šamić;
- **„Studije o arhitekturi sinagoga u Hrvatskoj, odabrani tekstovi“**, izdavača *Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, UPI-2m Plus*, Zagreb, 2020 – monografija autora dr Zlatka Karača;
- **„Mehanički grad“**, izdavača *STRAND - Asocijacija za razvoj održive urbane zajednice*, Beograd, 2020 – knjiga autora dr Denisa Ambruša;
- **„Arhitekta Mustafa Musić“**, izdavača *Arhitektonski fakultet univerziteta u Beogradu*, Beograd, 2020 – monografska publikacija grupe autora: dr Zoran Lazović, Ela Nešić, Boris Podreka, Milan Lojanica i Mustafa Musić;
- **„Tradicionalno arhitektonsko nasleđe u regionu Stare planine, arhitektura koja nestaje“**, izdavača *Srpska akademija nauka i umetnosti*, Beograd, *Orion- art*, Beograd, 2020 – monografska studija autorke dr Gorice Ljubenov i
- **„Osmi kilometar“**, izdavača *Muzej primenjene umetnosti*, Beograd, 2020 – katalog izložbe nacionalnog nastupa Srbije na 17. Bijenalu arhitekture u Veneciji, autorskog kolektiva *Moderni u Beogradu*.

O pristiglim radovima

Osnovna opšta opservacija žirija, nakon uvida u radove, govori u prilog veoma visokom kvalitetu pristiglih publikacija, bogatstvu i raznovrsnosti pristiglog materijala; raznolikosti tipova publikacija, tipova autorskih timova, ali i pristupa odabranim problemima graditeljske teorije i prakse. Obrisi tematskog okvira vrednovanih publikacija kreću se, podjednako, kroz istorijski važnu tematiku u domenu graditeljskog nasleđa, dragocenu za istraživački rad u oblasti; zatim, tipološke studije specifičnih arhitektonskih tipova i urbanih fenomena; tematskih zbornika ujedinjenih misli profesionalaca o problematici čitanja arhitektonskog dela, do specifičnih oblika publikovanih monografija: dela-omaža istaknutom arhitekti, kataloga izložbe nacionalnog nastupa na respektabilnoj međunarodnoj izložbi i izlaganja profesionalnih stavova i deljenja iskustva u oblasti urbanističkog planiranja i urbanih politika.

O kriterijumima ocenjivanja

Sa izraženim fokusom na detaljnoj analizi važnosti i aktuelnosti priređenih tema, te ulaskom u razumevanje i raslojavanje namera autora publikacija, žiri je posebno pažljivo evaluirao: kvalitete pristupa odabranim temama, originalnost, temeljnost i doslednost sprovođenja i argumentacije formulisanih kritičkih stavova autora, kvalitet ukupnog teksta, kvalitet grafičke obrade publikacija, te konciznost i jasnoću opšte prezentacije materijala. U sklopu evaluacionih kriterijuma važno mesto zauzeo je odnos ka unapređenju i promociji aktuelne kritičke misli u domenu arhitekture i urbanizma.

O nagrađenom radu

Osvrtom na izuzetnost pristiglih radova i uzbudljivost iznesenih tema, žiri *Nagrade Ranko Radović* u 2021. godini, doneo je jednoglasnu odluku da nagradu u kategoriji *Kritičko-teorijski tekstovi o arhitekturi* dodeli monografskoj studiji „**Urban rooms of Sarajevo: Transforming urban public spaces using interior design tools**“, autorki **dr Nermine Zagore** i **dr Dine Šamić**.

Presudno u domenu evaluacije kvaliteta ponuđenih tema, od strane žirija je izdvojeno akcentovanje kritičke autorske misli. Publikacija „*Urbane sobe Sarajeva: Transformacija javnog gradskog prostora alatima dizajna enterijera*“ upravo u ovom segmentu nudi važnu autorsku interpretaciju izvanredno aktuelne teme o sveprisutnoj krizi urbanog prostora i stvarnosti gradova u kojima živimo. Podjednako vredna u problemskom i edukativnom aspektu, publikacija nudi uspostavljanje metodološkog okvira za interdisciplinarno delovanje u odgovoru na postavljenu problematiku. Iznesena namera autorki da se prepoznavanjem i temeljnim razumevanjem logike uređenja enterijera definiše niz prostornih strategija i sredstava, te da se ista u analogijskom sistemu prenesu na promišljanje i revitalizaciju javnih gradskih prostora, različitih po razmeri i stepenu otvorenosti, ocenjena je kao hrabra podrška kvalitativnoj promeni u pokušaju ambijentalizacije specifičnih problema u urbanoj matrici Sarajeva – terminološki određenih kao *urbani džepovi* i/ili *urbane praznine*. U tekstu je jasno navedena ova namera, a autorke ukazuju na „prepoznavanje ambigviteta/među-prostornosti/tranzitornosti javnih prostora u Sarajevu kao očaravajuće teme“, koju sagledavaju kroz različite perspektive, i koja ih, na posletku, dovodi do „prepoznavanja *urbanih praznina* – specifične sporne tipologije javnih prostora u Sarajevu“ i pronalaženja alternativnih rešenja za revitalizaciju ovih prostora „identifikacijom *urbanih soba* kao njihovog antipoda“. Pristup

sprovedenju ovih namera, jasno precizno ujednačen kroz celu publikaciju, ocenjen je kao studiozan, sistematičan i jasno strukturiran. Geneza osnovnog problemskog okvira precizno i suptilno je razrađena, kroz uvid u dobro odabrane i izvedene studije individualnih i složenih konstelacija kvaliteta pojedinih prostora. Zaključni segmenti poglavlja, uz koncizno sumiranje iznesenih misli, otvaraju nova pitanja i direktno utiču na dalju strukturu publikacije.

Dilema koju je žiri zadržao i po donošenju odluke, odnosi se na jezik publikacije, koja je izdata na engleskom jeziku, mada se bavi veoma lokalnim kontekstom Sarajeva. Ovakva odluka, sa jedne strane, omogućuje širi opseg čitalačke publike i međunarodnu promociju predstavljene problematike. Sa druge strane, žiri ukazuje na činjenicu da su kvalitetne publikacije vezane za ovu tematiku izdate na jezicima regiona i dalje deficitarne, te u smislu održivosti i kvaliteta obrazovanja mladih arhitektonskih generacija, sugeriše razmatranje prevoda i publikovanja ovog vrednog dela na maternjem jeziku autorki.

Mišljenje žirija je takođe, da pored visokog kvaliteta, originalnosti i aktuelnosti tema koje nagrađena knjiga prikazuje, o čemu je prethodno bilo reči, ovo izdanje, izborom teme, svojim sadržajem i likovnošću, uravnoteženim i ponekad opravdano poetskim stilom pisanja i snažnom edukativnom intencijom, spada u ona dela koja dosledno prate trag profesora Ranka Radovića i karakter njegovog rada, kako u obrazovanju arhitekata i obrazovanju o arhitekturi u širem smislu, tako i u širokoj promociji arhitektonskih vrednosti, a posebno vrednosti arhitektonskih stvaralaca, mislilaca i pisaca o arhitekturi, koji za sobom takođe ostavljaju trag za pokoljenja koja dolaze.

U Sarajevu, Novom Sadu i Beogradu, 16.12.2021. godine

mr Ognjenka Finci, predsednica žirija

dr Miljana Zeković, član

dr Zoran Đukanović, član